

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

Ei saavuteta

Suunnitellun lainmuutoksen vaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi. Uudistuksen haitat tulevat hankaloittamaan erityisesti pienten kuntien kustannustehokasta yhteistyötä. Pienillä henkilöstöresursseilla ei voida tehdä usein raskaita kilpailutuksia ja vaihdoksia toiminnoissa. Lainmuutos tulee johtamaan palveluiden keskittymisen entistä harvempiin ja isompiin yksiköihin ja kuntien kustannukset tulevat nousemaan. Nykytilanteessa esiintyneitä harvoja ongelmatilanteita pyritään korjaamaan tavalla, joka aiheuttaa entistä useammalle kunnalle enemmän hankaluuksia käytännön toiminnalle ja nostaa kustannuksia.

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

Pienten kuntien resurssit ovat rajalliset hankintoihin. Inhouse yksiköt ovat olleet kustannustehokas tapa palveluiden järjestämiseen. Tietyt alat kuten ict, talous- ja henkilöstöhallinto ovat sellaisia että jatkuvat vaihdokset toimijoissa ja ohjelmissa ovat ajankäytöllisesti mahdottomia ja aiheuttavat isoja kustannuksia.

- **Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?**

-

- **Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?**

Eivät ole, keinot ovat turhan raskaita saavutettavaan hyötyyn nähden.

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Ei ole. Karvian kunta yhtyy lausunnossaan Kuntaliiton näkemykseen omistusosuutta koskevaan rajoitukseen liittyen. Käytännössä vaatimus aiheuttaa etenkin pienille kunnille hankaluuksia, kustannustennousua ja vaikeuksia toteuttaa. Omistuksia ei välttämättä ole mahdollisuutta käytännössä jakaa lakiesityksen mukaan. Pahimmillaan tilanne johtaa siihen, että joudutaan jälleen perustamaan kuntayhtymiä.

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

Karvian kunta yhtyy lausunnossaan Kuntaliiton näkemykseen omistusosuutta koskevaan rajoitukseen liittyen. Lisäksi Karvian kunta lausuu, että erityisesti taloushallinto-, henkilöstöhallinto -, ja ict palveluissa kaavailtu lainmuutos tulisi aiheuttamaan hankaluuksia kunnan toiminnalle. Suupohjan Seutupalvelukeskus tuottaa nämä palvelut Karvian kunnalle laadukkaasti. Kustannustehokkuutta saataisiin lisää, mikäli Seutupalvelukeskus pystyisi ottamaan lisää kuntia asiakkaakseen. Lainmuutoksen myötä asiakaskunta ei voisi kasvaa nykyisestä jos omistusosuudet jaetaan niin, että lainmuutoksen vaatima omistusosuus mahdollistuisi. Toinen vaihtoehto on palata kuntayhtymään. Se ratkaisu ei kuitenkaan tue tavoitteita byrokratian keventämisestä. Nykymalli on mahdollistanut toimivan ja kevyellä hallinnolla hoidettavan seudullisen yhteistyön.

- **Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?**

Kilpailutus nostaa kustannuksia. Jos toimija ja ohjelmat vaihtuvat, kustannukset nousevat ja vähäinen henkilöstö kuormittuu. Käytännössä pieniä yksiköitä tulee poistumaan markkinoilta ja palvelutuotanto keskittyy muutamalle isolle toimijalle ja hintataso nousee.

- **Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)**

Joko yhtiö pilkotaan, jolloin se ei enää pysty kasvattamaan asiakasmäärää ja kustannukset pysyvät korkeahkona tai sitten palvelut tuotetaan kuntayhtymänä.

- **Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?**

Hyötyjä ei ole näköpiirissä, vain kuluja nousua ja henkilöstön kuormittumista tai byrokratian kasvua.

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

Tässä ei juuri aika auta. Uudistus kaikkineen on huono ja epätoivottu.

- **Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?**

-

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

Jos joku omistusosuusvaatimus pitää säätää, määrä saisi olla huomattavasti pienempi.

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiin? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

Ei vastaa, siihen sillä ei ole kuin negatiivinen vaikutus.

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

-

- **Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?**

-

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Muut huomiot

-

Hosiasluoma Tarja
Karvian kunta